

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, УПРАВЛІННЯ
ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК

СОЦІАЛЬНА РОБОТА: СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК

**МАТЕРІАЛИ VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
18 ГРУДНЯ 2025 РОКУ**

Львів – 2026

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Факультет психології та соціального захисту

Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
18 грудня 2025 року

Львів – 2026

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток.
Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 18 грудня 2025 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2026. 590 с.

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (грудень 2025 р.) присвячені стратегічним змінам у системі соціальної роботи під впливом воєнного стану. У збірнику проаналізовано перехід до розвивальної парадигми та впровадження інноваційних технологій у соціальну політику. Особлива увага приділена комплексній підтримці ветеранів, військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та громадян, які постраждали від наслідків бойових дій. Матеріали охоплюють широкий спектр тем: від психологічної реабілітації та соціального супроводу в секторі безпеки до новітніх методів соціального менеджменту та взаємодії державних і громадських інституцій.

Опубліковані тези мають вагомe значення для модернізації вищої освіти та практичної діяльності. Вони спрямовані на: вдосконалення професійної освіти, формування компетентностей, професійних навичок майбутніх соціальних працівників, сприяння активному обміну досвідом між науковою спільнотою та практикуючими спеціалістами, розробку адаптивної та професійної моделі діяльності фахівця соціальної сфери, що відповідає викликам сучасності.

Це видання стане цінним ресурсом для широкого кола читачів, які прагнуть глибоко зрозуміти виклики, що постали перед соціальною сферою в часи війни та масштабних суспільних змін. Книга пропонує ґрунтовний аналіз пріоритетів розвитку галузі. Особливу увагу приділено стратегіям післявоєнного відновлення, що робить видання актуальним як для науковців, так і для практиків.

Головний редактор: НАГІРНЯК Михайло Ярославович

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № 3, від 23 січня 2026 р.)*

© Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2026

© Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук 2026

© Нагірняк М.Я. 2026

Тюльна Т. Стресостійкість як фактор соціальної адаптації студентів закладів вищої освіти	365
Бабенко М. Інноваційні методи дизайн-аналітики у розвитку соціальної роботи в умовах сучасних викликів...	371
Скарлат О. Роль соціального працівника у психосоціальній підтримці ветеранів війни.....	373
Котькова Т. Візуальна комунікація як інструмент соціальної адаптації в умовах сучасних викликів.....	376
Бахур М. Соціальні проекти діяльності у сфері соціальної роботи: теоретичні підходи	381
Азаркіна О. Правові засади діяльності практичного психолога у кризових ситуаціях, практичні аспекти надання психосоціальної підтримки.....	384
Іванів А. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним особам в Україні.....	390
Буц К. Особливості професійного вигорання фахівців, які здійснюють кризові інтервенції в умовах дії воєнного стану.....	394
Височин О. Волонтерська підтримка як ресурс спільноти в умовах кризи: психосоціальний вимір.....	399
Гальченко В., Вольська О. Профілактика професійного вигорання працівників в умовах війни.....	403
Сірко Р, Слободяник В. Психосоціальна підтримка особистості, яка втратила здоров'я на війні	407
Кривко О. Теоретичні засади сучасної соціальної роботи: нові парадигми, підходи та концепції розвитку соціальної сфери в умовах суспільних трансформацій.....	410
Топчило А. The impact of injuries on the mental health of rescuers under martial law.....	414
Бартиш Н. Соціально-економічні наслідки тонізації зайнятості для державного пенсійного забезпечення	419

Анна ІВАНІВ

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

**ПСИХОСОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ В УКРАЇНІ**

Проблема внутрішнього переміщення в Україні набула особливої гостроти після початку повномасштабної війни 24 лютого 2022 року. Втрата житла, роботи, звичних соціальних зв'язків, а подекуди й близьких людей, разом із вимушеним переїздом та необхідністю швидко пристосовуватися до нового середовища створюють значні труднощі для внутрішньо переміщених осіб. Провідне місце серед цих викликів займають саме психологічні та психоемоційні проблеми, що потребують належної психосоціальної підтримки [2]. Психосоціальна підтримка відіграє ключову роль у подоланні негативних наслідків вимушеного переміщення, оскільки допомагає внутрішньо переміщеним особам відновити емоційну рівновагу, знизити рівень стресу та повернути відчуття контролю над власним життям. Вона охоплює як психологічні інтервенції, так і комплекс соціальних послуг, що сприяють формуванню нових соціальних зв'язків, адаптації до незнайомого середовища та поступовому поверненню до активної життєдіяльності. Завдяки цій підтримці ВПО отримують можливість не лише впоратися з гострим емоційним напруженням, а й вибудувати стратегії довготривалої адаптації, зміцнити внутрішні ресурси та інтегруватися в приймаючу громаду. Психосоціальна допомога, таким чином, стає важливою умовою відновлення особистісної стійкості та забезпечення гідної якості життя в умовах тривалих соціальних змін.

Соціальна робота є ключовим інструментом у процесі адаптації ВПО. Соціальні працівники забезпечують не лише базову підтримку, а й сприяють відновленню соціальних зв'язків, формуванню відчуття безпеки та належності,

розвитку внутрішніх ресурсів особистості. Її завдання полягає не лише в забезпеченні базових соціальних потреб, а й у сприянні відновленню соціальних зв'язків, зміцненню внутрішніх ресурсів, формуванню почуття безпеки та належності. Комплексний підхід, який включає індивідуальний супровід, групові форми роботи, міжвідомчу взаємодію та підтримку інтеграції в приймаючі громади, допомагає зменшити соціальну ізоляцію та сприяє успішній адаптації внутрішньо переміщених осіб [1, с. 190]. Цей підхід дозволяє не лише реагувати на нагальні потреби переселенців, а й створює умови для їхнього довготривалого відновлення та стабілізації. Важливим аспектом є формування у ВПО відчуття контролю над власним життям, підвищення рівня самооцінки та мотивації до активної участі в житті громади. Розширення доступу до соціальних послуг, налагодження комунікації між державними структурами, громадськими організаціями та місцевими громадами сприяє створенню підтримувального середовища, яке полегшує процес адаптації та знижує ризики соціальної ізоляції. Завдяки цьому психосоціальна підтримка стає не лише інструментом подолання кризи, а й основою для інтеграції, стійкості та подальшого розвитку внутрішньо переміщених осіб.

Згідно з дослідженням В.В. Пундева та К.В. Вольської, процес адаптації ВПО значною мірою залежить від своєчасної та системної психологічної підтримки. Автори підкреслюють важливість раннього втручання, спрямованого на зниження гострих стресових реакцій і профілактику розвитку посттравматичних порушень. У роботі наголошується, що ефективна психологічна допомога має включати як індивідуальні консультації, так і групові форми роботи, орієнтовані на розвиток емоційної стійкості, відновлення почуття безпеки та здатності до саморегуляції. Пундев і Вольська зазначають, що важливою умовою адаптації є формування підтримувального соціального середовища, яке допомагає ВПО не лише впоратися з психологічними

наслідками пережитої травми, а й інтегруватися в нову громаду, відновити соціальні ролі та планування майбутнього [3, с. 69].

Важливим компонентом психосоціальної допомоги є також професійна та соціально-економічна інтеграція ВПО: доступ не лише до соціальних або медичних ресурсів громади, а й до освітніх, профорієнтаційних і трудових ресурсів. Як зазначають Пріб Г.А. і Бегеза Л.Є., психосоціальний супровід, що передбачає перенавчання, працевлаштування і підтримку при відновленні працездатності, суттєво впливає на успішну соціальну адаптацію та підвищує шанси ВПО на стабільне життя [4, с. 58].

Групові програми – тренінги, групові консультації, підтримуючі групи – сприяють не лише опануванню нових професійних навичок, а й відновленню психологічної стійкості, мотивації, відчуття власної цінності та здатності до саморегуляції. Такий комплексний підхід допомагає ВПО подолати соціальну ізоляцію, побудувати соціальні зв'язки та повернути віру у власну спроможність бути корисним членом нової громади [4, с. 60].

Ефективним є використання індивідуального плану супроводу, коли соціальні послуги, психологічна підтримка, професійне перенавчання та працевлаштування інтегровані у єдиний маршрут допомоги. Такий підхід враховує унікальні потреби кожної особи, її досвід, психологічний стан і мотивацію, що підвищує ймовірність успішної адаптації та стабілізації життя ВПО у громаді [4, с. 62].

Важливо підкреслити, що індивідуальний супровід є не одноразовою дією, а динамічним процесом, який потребує регулярного перегляду й корекції відповідно до змін у життєвій ситуації переселенця. Поступове відновлення працездатності передбачає як роботу зі зміцнення внутрішніх ресурсів особистості, так і створення умов для поступового повернення до активної професійної діяльності. У цьому контексті значущим є партнерство між соціальними службами, центрами зайнятості, роботодавцями та психологами, що

забезпечує безперервність підтримки та її адаптацію до реальних викликів, які постають перед ВПО.

Окремої уваги заслуговує питання мотивації, адже багато внутрішньо переміщених осіб стикаються зі зниженням віри у власні можливості, невпевненістю щодо майбутнього та емоційним виснаженням. Комплексний психосоціальний супровід допомагає не лише подолати ці бар'єри, а й поступово формувати позитивне бачення власної професійної перспективи. Підтримка у виборі або зміні професії, формування відчуття компетентності та здатності приймати рішення сприяють відновленню активності та внутрішньої мотивації до праці.

Також важливим є створення сприятливого соціального середовища, у якому ВПО отримують не лише доступ до необхідних послуг, а й відчуття прийняття, безпеки та взаємоповаги. Наявність такого середовища значно прискорює адаптаційні процеси, сприяє зниженню рівня стресу та формує передумови для повноцінного включення переселенців у життя громади. У результаті психосоціальний супровід стає не просто інструментом підтримки, а стратегічним механізмом, що забезпечує поступове відновлення особистісної стійкості та можливість для внутрішньо переміщених осіб відновити своє місце в суспільстві.

Отже, психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним особам є багатовимірним процесом, що поєднує психологічну підтримку, соціальну роботу, професійну орієнтацію, освітні можливості та сприяння працевлаштуванню. Ефективність цього процесу ґрунтується на комплексності, міжвідомчій взаємодії та індивідуальному підході до кожної особи. Формування підтримувального соціального середовища, залучення ВПО до життя громади, розвиток емоційної стійкості, відновлення самооцінки й мотивації, а також створення умов для професійного зростання значно прискорюють адаптацію та сприяють відновленню працездатності. Таким чином, психосоціальний

супровід виступає не лише інструментом подолання наслідків вимушеного переміщення, а й основою для повноцінної соціальної інтеграції, стабілізації та відновлення життєвих перспектив внутрішньо переміщених осіб у сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванів А.А.. Роль соціальної роботи в адаптації внутрішньо переміщених осіб. *III Міжнародна науково-практична конференція «Молодіжна наука заради миру та розвитку»*, присвячена Всесвітньому дню науки 12–14 грудня, Чернівці, Україна. 2025. С. 189–191.
2. Киришек Н.О., Ковальова О.В. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам. *Науковий журнал з соціології та психології «Габітус»*. 2024. В. 61. С. 187–190.
3. Пундев В.В., Вольська К.В.. Психологічна допомога ВПО в адаптації до нових умов життя. *Ментальне здоров'я*. 2024. С. 68–73.
4. Пріб Г.А., Бегеза Л.Є. Психосоціальний супровід відновлення працездатності внутрішньо переміщених осіб. 2024. Т. 35 (74). № 2. С. 57–64.

Кіра БУЦ

Національна академія внутрішніх справ
Науковий керівник: доктор філософії **БУДАНОВА М.О.**

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАХІВЦІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ КРИЗОВІ ІНТЕРВЕНЦІЇ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

У період воєнного стану значно зростає потреба у фахівцях, які здійснюють кризові інтервенції та надають невідкладну психологічну постраждалому населенню. Їхня діяльність спрямована на стабілізацію емоційного стану людей, що пережили травматичні події, втрати або